D119598 DC-Cam

ស្វែងរកការពិត!

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

Mapping Report:
KAMPONG SPEU (05)

Searching for the truth!
DOCUMENTATION CENTER of CAMBODIA
DC-Cam • P.O. Box 1110 • Phnom Penh • Tel.: (855) 23-211875 • Fax.: (855) 23-210358
E-mail: dccam@bigpond.com.kh • Internet home page: http://welcome.to/dccam

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA
Phnom Penh, Cambodia

GENOCIDE SITE DATA

Mapping the Killing Fields of Cambodia

Kampong Speu 2001

Prepared by Pheng Pongrasy, Ouch Sam-Oeun

No.	Site No.	Site Name		Data of Pit and Victim by SITE FORM		Data of Pit and Victim by FIELD REPORT		YEAR Report Set/Year	Feature P/B/M[1]
		Khmer	English	Estimated Pit	Estimated Victim	Estimated Pit	Estimated Victim		
1.	050303	ជ្រៃអូរភ្នៅ	Chrey O Phneou	0	0	0	0	2001	P
2.	050304	ព្រៃស្ដេច	Prey Sdech	about 20	about 600 skulls	about 20	about 600 skulls	2001	B
3.	050401	ភ្នំដូនពេញ	Phnom Daun Penh	3	7,000-8,000	3	7,000-8,000	2001	B
4.	050503	បឹងវ៉ា	Boeng Va	4	about 500	4	about 500	2001	P
5.	050607	កប់ឆ្កែ	Kapp Chhke	0	0	0	0	2001	P
6.	050608	ទួលដា	Tuol Da	3	More than 300	0	More than 300	2001	B
7.	050609	វាលចោលជាល	Veal Chaol Cheal	0	200-230	0	More than 200	2001	B
8.	050610	ត្រពាំងស្ដុកអឺល	Trapeang Sdok Oel	0	more than 500	0	about 500	2001	B

[1] P = Prison; B = Burial; M = Memorial.

9.	050803	ស្ទឹងអមលាំង	Stung Amleang	4	about 100	4	about 100	2001	B
10.	050804	អ្នកតាអារក្សកាចាន់	Neak Ta Areakkachann	5 big and many small	hundreds	5 big and many small	hundreds	2001	B

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្ដៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០១

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 26 មិនា 2001 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 050303

រយៈកំពស់ (N) 11°20'44:47" រយៈទទឹង (E) 104°42'02:08"

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R 032604A ពេលវេលា ទីតាំង គុក

ឈ្មោះទីតាំង ព្រៃស្រុកញ ភូមិ ជើងភ្នំ

ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និរតី តំបន់ 33 ស្រុក 52

១. គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)
- មន្ទីរសួរចម្លើយ
- ពីមុនជាគុក ✓
- គោលបំណងនៃការកសាង
- សាលា
- វត្ត
- ផ្ទះ
- ផ្សេងៗ

២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)
- រណ្ដៅ
- ឡ
- វាលស្រែ
- ទន្លេ ឬបឹង
- អណ្ដូង
- កន្លែងសម្លាប់
- ផ្សេងៗ

៣. បូជនីយដ្ឋាន (ប្រើសញ្ញា ✓)
- វត្ត
- ចេតិយ
- ឥដ្ឋ ឬក្បឿង
- ឈើ
- ផ្សេងៗ
- ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ គងពីទីរួមខេត្តដោយតាមផ្លូវជាតិលេខ 40 ស៊ីឡូ ប្រហែល ៣ គីឡូម៉ែត្រ តាមផ្លូវជាតិលេខ 3 និងបន្តទៅ ... ប្រហែល ៣ គីឡូម៉ែត្រ ... តាមផ្លូវគ្រាលក្រហមមួយ ... ក្រោយមកបានទៅដល់ ភ្នំនោះគឺជាភ្នំព្រៃស្រុកញ ។

សាក្សីៈ ឈ្មោះ គឹ ឈាប់ អាយុ 65 ភេទ ស្រី

អស័យដ្ឋាន ភូមិ ព្រៃខ្មែរ ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី

ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ មុខងារបច្ចុប្បន្ន ប្រជាជន មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ប្រជាជន

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ N. A រណ្ដៅ N. A

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ ជាភ្នំ យោងទៅតាមសាក្សី

របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត ភ្នំព្រៃស្រុកញ

លេខដុំហ្វីល លេខហ្វីល

ឯកសារខ្មែរក្រហម ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ គឹឈាប់ បាននិយាយថា ពួកខ្មែរក្រហម យកប្ដីគាត់ទៅសម្លាប់ហើយ ក៏ចាប់គាត់ដាក់គុកទៀត ។ គាត់និយាយទៀតថា ប្ដីគាត់ ក៏ដូចជាអ្នកឯទៀតៗ ត្រូវចាប់ ... សម្លាប់ហើយ ពួកវា យកប្រពន្ធ មកដាក់គុកតាមភ្នំ ។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ កាលរបាយការណ៍ខេត្តកំពង់ស្ពឺ

បំពេញដោយ សុខ វណ្ណា

ថ្ងៃទី 26 ខែ មិនា ឆ្នាំ 2001 ពេលវេលា

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្ដៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០១

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 26 / 3 / 2001 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 05 03 03

រយៈកំពស់ (N) 11° 20' 44.47" រយៈទទឹង (E) 104° 42' 02.08"

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R 03 26 04 A ពេលវេលា .... ទីតាំង ....

ឈ្មោះទីតាំង ព្រៃគុកចាស់ ភូមិ ជើងភ្នំ

ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និរតី តំបន់ 33 ស្រុក 52

១. គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣. បូជនីយដ្ឋាន (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្ដៅ	វត្ត ....
ពីមុនជាគុក ✓	អណ្ដូង	ចេតិយ ....
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ	ឥដ្ឋ ឬគ្រឿង ....
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ ....
វត្ត	អណ្ដូង	ផ្សេងៗ ....
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់ ....
ផ្សេងៗ	ផ្សេងៗ	

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

ចម្ងាយ ៥គីឡូម៉ែត្រ ពីផ្លូវជាតិលេខ[illegible] បែកខាង[illegible] ជាតិលេខ៣ ។

សាក្សីៈ ឈ្មោះ ពិ លាប់ អាយុ 65 ភេទ ស្រី

អស័យដ្ឋាន ភូមិ ព្រៃ[illegible] ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី

ខេត្ត .... មុខងារបច្ចុប្បន្ន ប្រជាជន មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ប្រជាជន

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ N/A រណ្ដៅ N/A

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... យោងទៅតាមសាក្សី ....

របាយការណ៍ .... ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... រូបថត ភ្នំព្រៃគុកចាស់

លេខដុំហ្វីល ទី១ លេខហ្វីល 5 – 6

ឯកសារខ្មែរក្រហម ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត ....

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ [illegible]

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ [illegible]

បំពេញដោយ ស៊ុំ សំឡាញ់

ថ្ងៃទី 26 ខែ 3 ឆ្នាំ 2001 ពេលវេលា ....

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅខ្មោចក្រោមរបបប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០១

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 16 តុលា 2001 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 050304

រយៈកំពស់ (N) 11°20'31:11" រយៈទទឹង (E) 104°43'20:25"

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R051608A ពេលវេលា 4:15 ទីតាំង សម្លាប់

ឈ្មោះទីតាំង ព្រៃស្តេច ភូមិ ព្រៃស្តេច

ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និរតី តំបន់ 33 ស្រុក 52

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្តៅ ✓	វត្ត
ពីមុនជាគុក	ឡ	ចេតិយ
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ	ឥដ្ឋ ឬគ្រឿង
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ
វត្ត	អណ្តូង	ផ្សេងៗ
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់ ✓	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់
ផ្សេងៗ	ផ្សេងៗ	

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ ត្រឡប់មកពីមន្ទីរសន្តិសុខព្រៃល្វាពេញ ប្រហែល 3Km ឆ្ពោះមកទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយបត់ទៅទិសខាងលិចប្រហែល 500 ម៉ែត្រ ដល់ទីតាំងព្រៃស្តេច។

សាក្សីៈ ឈ្មោះ តាយ - ពៅ អាយុ 72 ភេទ ប្រុស

អស័យដ្ឋាន ភូមិ ព្រៃស្តេច ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី

ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ មុខងារបច្ចុប្បន្ន ប្រជាជន មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ប្រជាជន

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ 600 លលាដ៍ក្បាល រណ្តៅ 20

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ យោងទៅតាមសាក្សី

របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត

លេខដុំហ្វីល លេខហ្វីល

ឯកសារខ្មែរក្រហម ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ អ្នកទោសជាច្រើនដែលយកមកពីមន្ទីរសន្តិសុខព្រៃល្វាពេញ យកមកសម្លាប់តាំងពីឆ្នាំ ៧៥ នៅព្រៃស្តេចនេះ ។ ភាគសំខាន់ជាច្រើនពីសាសន៍ រណ្តៅដែលគាត់ឃើញមានចំនួន 20 រណ្តៅ ហើយស្ទើរលលាដ៍ក្បាលចំនួន 600 ។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ តាមរបាយការណ៍ខេត្តកំពង់ស្ពឺ

បំពេញដោយ សាង - វិណ្ណា

ថ្ងៃទី 16 ខែ តុលា ឆ្នាំ 2001 ពេលវេលា 4:15

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០១

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ 16 ឧសភា 2001 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 05 03 04

រយៈកំពស់ (N) 11 20' 31.11" រយៈទទឹង (E) 104 43 20.25"

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R 051608A ពេលវេលា 4.15 ទីតាំង

ឈ្មោះទីតាំង ត្រពាំងស្ដុច ភូមិ ត្រពាំងស្ដុច

ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និរតី តំបន់ 33 ស្រុក 52

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣.បូជនីយដ្ឋាន(ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្តៅ ✓	វត្ត
ពីមុនជាគុក	ឡ	ចេតិយ
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ	ផ្ទះ ឬក្បឿង
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ
វត្ត	អណ្តូង	ផ្សេងៗ
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់ ✓	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់
ផ្សេងៗ	ផ្សេងៗ	

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

[illegible] ប្រហែល 3 គីឡូម៉ែត្រ [illegible]

[illegible] ប្រហែល 500 m [illegible] ។

សាក្សីៈ ឈ្មោះ តាយ ការ៉េម អាយុ 72 ភេទ ប្រុស

អស័យដ្ឋាន ភូមិ ត្រពាំងស្ដុច ឃុំ វាល ស្រុក គងពិសី

ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ មុខងារបច្ចុប្បន្ន ប្រជាជន មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ប្រជាជន

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ ប្រហែល 600 [illegible] រណ្តៅ ប្រហែល ២០ រណ្តៅ

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ យោងទៅតាមសាក្សី

របាយការណ៍ ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ រូបថត សាក្សី + កន្លែងសម្លាប់

លេខដុំហ្វីល ដុំទី 2 លេខហ្វីល 28

ឯកសារខ្មែរក្រហម ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ ១ [illegible] 1979 [illegible] (តាយ ការ៉េម) [illegible]

[illegible] ប្រហែល 600 នាក់ ។

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ [illegible] ។

បំពេញដោយ [illegible]

ថ្ងៃទី 16 ខែ 5 ឆ្នាំ 2001, ពេលវេលា 4.15

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

គុកជ្រៃអូរញ៉ៅ

ដោយ ផេង ពង្សរ៉ាស៊ី

ជ្រៃអូរញ៉ៅ ជាឈ្មោះរបស់ភ្នំមួយដែលអ្នកស្រុក អ្នកភូមិនិយមហៅតាំងពីដើមរៀងមក ។ បច្ចុប្បន្ន ភ្នំនេះមានសង់ជាព្រះវិហារនៅចំពីលើកំពូលភ្នំ ហើយស្ទើរតែក្លាយជាទីកំសាន្តមួយនៃអ្នកទេសចរណ៍ទាំងឡាយ ។ ប៉ុន្តែប្រហែលជាមិនបានដឹងឡើយថា តើទីតាំងនេះមានរឿងរ៉ាវអ្វីខ្លះកើតឡើងកាលពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនោះទេ ។ មានតែអ្នកដែលមានប្រវត្តិជួរចត់នៅទីនោះ ឬប្រជាជនចាស់ៗប៉ុណ្ណោះដែលអាចដឹងប្រាកដថាមានរឿងយ៉ាងម៉េចខ្លះកើតឡើង ។ តាមពិតភ្នំនេះ គឺជាមន្ទីរសន្តិសុខមួយរបស់តំបន់៣៣ ដែលបង្កើតឡើងដោយគណៈភូមិភាគនិរតី ។ ជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមក រឿងរ៉ាវកើតឡើងនៅមន្ទីរសន្តិសុខនេះនៅតែស្ថិតក្នុងផ្នត់គំនិតរបស់អ្នកដឹង ឮចាស់ៗមួយចំនួនដោយមិនបានរ៉ាយរ៉ាប់ឲ្យនរណាដឹងទាល់តែសោះ ។ ភាពពិតឥតល្អៀងដែលធ្លាប់បានកើតមានឡើងនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទៅលើទីតាំងជុំវិញបរិវេណភ្នំនេះនឹងត្រូវរលាយបាត់បន្តិចម្តងៗ ទៅតាមអាយុកាលនៃមនុស្សចំណាស់ៗទាំងនោះ ។ ក្មេងៗជំនាន់ក្រោយពិតជាមិនបានដឹងឡើយថា តើមានអ្វីកើតឡើងចំពោះទីតាំងភ្នំជ្រៃអូរញ៉ៅនេះ! ។ ភាពអាថ៌កំបាំងនៃមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ៉ៅ ត្រូវបានទំលុះទំលាយបន្តិចម្តងៗ រហូតដល់មានការចុះទៅផ្ទាល់នៃបុគ្គលិករបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាទៅកាន់ទីតាំងនេះកាលពីថ្ងៃទី២៦ ខែមិនា ឆ្នាំ២០០១ ។ ក្នុងចម្ងាយដីជាង៤០គីឡូម៉ែត្រពីភ្នំពេញតាមផ្លូវជាតិលេខ៣និងក្នុងចម្ងាយដីជាងពីរគីឡូម៉ែត្រពីផ្សារដើមរការ(ប៉ែកខាងកើតថ្នល់ជាតិលេខ៣) តាមបណ្តោយផ្លូវគ្រួសក្រហមមួយខ្សែ ក្រុមយើងបានទៅដល់ភ្នំមួយដែលឈរជន្ទ្រីងប៉ែកខាងត្បូងផ្លូវលំមួយខ្សែនេះ ។ ភ្នំនោះគឺជាភ្នំជ្រៃអូរញ៉ៅ ។ ភ្នំនេះគ្មានបានបន្សល់ទុកនូវអ្វីដែលជាភស្តុតាងធំដុំឡើយ ក្រៅពីស្រះទឹកដែលជីកដោយកម្លាំងអ្នកទោស និងអាគារបាក់បែកមួយខ្នងនៅពីមុខសាលាបឋមសិក្សារមួយ នៅជាប់ខាងកើតជើងភ្នំ ដែលកាលនោះជាមន្ទីរពេទ្យប្រចាំសហករណ៍ខាងកើតភ្នំ ។

មន្ទីរសន្តិសុខនេះស្ថិតនៅក្នុងភូមិជើងភ្នំ ឃុំវាល ស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ តំបន់៣៣ ភូមិភាគនិរតី ហើយស្ថិតនៅក្នុងចំណុចខ្សែស្រប N: 11º 20 44.47 និងរយៈបណ្តោយ E: 104º 42 02.08 ។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនាចុងឆ្នាំ១៩៧៦ ។ភ្នំជ្រៃអូរញ៉ៅក្លាយជាចំណុចកណ្តាលនៃមន្ទីរសន្តិសុខនេះ ។ ហើយត្រូវបានផ្តល់ឈ្មោះឲ្យថា **មន្ទីរសន្តិសុខតំបន់៣៣** ឬ **មន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ៉ៅ** ។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះបានលេចចេញបន្ទាប់ពីមានការសម្លាប់មនុស្សដែលពួកខ្មែរក្រហមគិតថាជា

មនុស្សជាប់និន្នាការនយោបាយពីសង្គមមុន ។ មនុស្សដែលត្រូវជាប្តី ជាឪពុក ឬជាមេ គ្រួសារភាគច្រើន ត្រូវបានសម្លាប់ បន្សល់តែកូនគ្មានឪពុក ប្រពន្ធព្រាត់ប្តី.......និងបន្តរស់ដោយភាពលំបាក លំបិនតាំងពីឆ្នាំ ១៩៧០មក ។ ពន្ធីសុភមង្គលនៃក្រុមគ្រួសារដែលជាប់ចោទពីបទមានទាក់ទងទៅនឹងនិន្នាការនយោបាយពីសង្គម ត្រូវអន់ថយបន្តិចម្តងៗ រហូតស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងនៃបណ្តាសមមិត្តនៅមន្ទីរឃុំឃាំងជ្រៃអូរញ្ញោ ។ នេះជា ជោគវាសនាមួយដែលពួកគាត់ត្រូវតែទទួលដោយមិនអាចប្រកែកបានក្រោមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។អ្នក ធ្វើការនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ្ញោ គ្មានប្រជាជន ឬអតីតអ្នកទោសណាម្នាក់បានស្គាល់ច្បាស់ឡើយ ក្រៅ ពីតា ខុន(កំបុតដៃម្ខាង) ដែលជាប្រធានមន្ទីរសន្តិសុខ និងតា បែន ជាអនុប្រធាន ។ លើសពីនេះអ្នកស្រុក ភាគច្រើនដែលរស់នៅក្នុងឃុំវាល បានពន្យល់យ៉ាងក្បោះក្បាយថា សុទ្ធតែជាសមាសភាពមកពីក្រៅទាំងអស់ ។ អុំ ប្រុសខៀវ ឡូ បាននិយាយថា“ពួកវាសុទ្ធតែនិយាយអន្ទីនៗ” ។ គ្មានពួកសន្តិសុខណាម្នាក់មានដើមកំណើត រស់នៅភូមិក្បែរៗមន្ទីរសន្តិសុខនេះឡើយ ។ មាស មាំង ប្រាប់ថា “ពួកអាសន្តិសុខនេះ ភាគច្រើនៗមកពី ខាងជាំសង្កែ(ស្រុកថ្ពង) ឬកាត់ភ្លុក មិនមាននៅនេះទេ” ។

ឯកសារខ្មែរក្រហមប្រមូលពីភូមិភាគនិរតីរាប់ពាន់សន្លឹករួមនឹងឯកសារស្រាវជ្រាវរបស់ក្រុមដែនទី និង រណ្តៅសាកសពនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបញ្ជាក់ថា ភូមិភាគនិរតីស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់តាម៉ុក ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ហើយក៏ជាភូមិភាគឈានមុខ និងគំរូមួយក្នុងវិស័យបោសសម្អាតខ្មាំងគ្រប់ ប្រភេទរបស់អង្គការ ។

ពាក្យ**“បដិវត្តន៍កម្ទេច ឬ អង្គការកម្ទេច”** ជាពាក្យដែលអ្នកទោសដែលជាប់នៅមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃ អូរញ្ញោធ្លាប់ឮឡើងសាំុត្រចៀកទៅហើយ ហើយក៏ជាពាក្យមួយម៉ាត់ដែលធ្វើឲ្យពួកគាត់ដែលសេសសល់ពីស្លាប់ មានការឈឺចាប់អស់មួយជីវិត ។ លោកយាយ អុំ ណាប់ ត្អូញត្អែរថា “មូលហេតុពួកខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនខ្ញុំ យកទៅដាក់នៅជ្រៃអូរញ្ញោព្រោះគ្រួសាររបស់ខ្ញុំត្រូវបដិវត្តន៍កម្ទេច” ។ ប្តីរបស់លោកយាយត្រូវពួកខ្មែរក្រហម បញ្ឆោតដោយសរសេរសំបុត្រមកប្រាប់ថា ឲ្យទៅមើលថែរក្សាបងរបស់គាត់ម្នាក់ទៀតដែលជាគ្រូសង្ឃរាជ ដែលកាលនោះពាក្យសំដីនៅក្នុងសំបុត្របានបញ្ជាក់ថា “គាត់មានទុក្ខធ្ងន់ណាស់” ។ តាមពិតគ្រូសង្ឃរាជនោះ ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់ចោលរួចទៅហើយកាលពីឆ្នាំ១៩៧០ ។ អស់ពេលជាយូរទើបដឹងថាប្តី ត្រូវស្លាប់ដោយពាក្យបោកប្រាស់របស់ពួកអាទមិឡខ្មែរក្រហម ។ លោកយាយបន្តថា “ពេលបាត់គាត់ ខ្ញុំខំដើរ រកគ្រប់ច្រកល្ហក ។ ទៅសួររហូតដល់ប្រធានភូមិទៀត ទីបំផុតទើបប្រធានភូមិនោះប្រាប់ខ្ញុំថា ប្តីខ្ញុំត្រូវបដិវត្តន៍ កម្ទេចបាត់ហើយ” ។ លោកយាយបានត្រឹមបង្ហូរទឹកភ្នែកស្ទើរតែរាល់ថ្ងៃ ដោយមិនហានស្តីបន្ទោស ឬទាម ទារឲ្យអង្គការសងប្តីសំឡាញ់របស់គាត់វិញឡើយ ព្រោះខ្លាចពួកអាឈ្លបទាំងនោះយកគាត់ទៅសម្លាប់ទៀត ។ លោកយាយអធិប្បាយទាំងទឹកភ្នែកថា “ប្រធានភូមិនោះមិនឲ្យខ្ញុំនិយាយខ្ចរខ្ចាយទៅក្រៅទេ ព្រោះខ្លាចគេយក ប្រពន្ធទៅទៀត” ។ មិនត្រឹមតែគ្រួសារលោកយាយប៉ុណ្ណោះទេដែលទទួលការបែកបាក់គ្រួសារ នៅមានគ្រួសារ

ជាច្រើនទៀតដែលមិនអាចគេចផុតបានដូចគ្នា ។ ដោយសារតែភាពម៉ឺងម៉ាត់ មួរម៉ៅ បូករួមទាំងភាពគ្មានមេត្តាធម៌ ដែលស្របនឹងពាក្យបូរាណមួយឃ្លានិយាយថា "ជីកស្មៅត្រូវជីកទាំងឫស" របស់ពួកខ្មែរក្រហម ស្រាប់តែលេចចេញនូវមន្ទីរឃុំឃាំងមួយដែលមិនអាចស្មានដល់ថា ជាមន្ទីរសម្រាប់ឃុំឃាំងនូវពពួកមនុស្សដែលមានជាប់ខ្សែស្រឡាយជាមួយពួកអ្នកដែល"អន្តការកម្មេច" ។ ប្រាក់ សារិន ជាជំទប់លេខ២ឃុំវាល ស្រុកគងពិសី បាននិយាយពន្យល់ថា "អ្នកទោសដែលមកជាប់នៅគុកជ្រៃអូរញ៉ោនេះ សុទ្ធសឹងតែជាអ្នកដែលមានគ្រួសារបដិវត្តន៍កម្មេច នេះមានន័យថាឲ្យតែមានកូន ប្តី ប្រពន្ធនៅក្នុងបន្ទុក ហើយត្រូវអង្គការយកទៅសម្លាប់នោះ គឺគ្រួសារហ្នឹងត្រូវយកទៅដាក់នៅក្នុងហ្នុងទាំងអស់" ។ ក្នុងការប្រមូលយកទៅនេះគឺសូម្បីតែក្មេងតូចៗ ឬចាស់ជរានៅក្នុងបន្ទុកដែលដើរមិនរួច ក៏ពួកខ្មែរក្រហមយកទៅទាំងអស់ដែរ ។ ប្រាក់ សារិន បន្តថា "ព្រោះបានយើងថាអញ្ចឹង គឺប្រហែលមកពីគេថាអាចប្រមូលផ្តុំ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រង និងរិតបន្តឹង ។ ព្រោះយើងសុទ្ធតែដឹងថាគ្រួសារនោះ សុទ្ធតែគ្រួសារអ្នកដែលមានកំហឹងជាមួយអង្គការរបស់គេ" ។ ប្រជាជនម្នាក់រស់នៅភូមិព្រៃខ្វង ឃុំវាលបាននិយាយពីការចាប់យកមនុស្សទៅដាក់នៅជ្រៃអូរញ៉ោថា ចាប់មិនដែលមានខុសម្តងណាឡើយ ព្រោះពួកកងឈ្លប ឬប្រធានភូមិ ឃុំរបស់គេសុទ្ធតែមានបញ្ជីចាប់ខ្លួនត្រឹមត្រូវ ។ ប្រាក់ គី ជាប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិខ្វងដែរ បានរៀបរាប់ថា ពេលដែលមៅចាប់ខ្លួននោះ គឺមិនមែនមកចាប់យកទៅតែម្តងទេ គឺពួកកងឈ្លបខ្មែរក្រហមមៅនិយាយយ៉ាងសម្រួលតរិយាបទ មានភាពគួរសមព្រមទាំងកាយវិការទន់ភ្លន់ ។ តាមពិតកាយវិការ និងពាក្យសម្តីរបស់ពួកគេសុទ្ធតែជុយទៅនឹងធាតុពិតដែលពួកគេធ្លាប់មាន ។ ប្រាក់ គី និយាយទាំងបញ្ឈរជង្គង់ក្រោមផ្ទះរបស់គាត់ថា "ឥឡូវអ្នកឯងអង្គការឲ្យទៅជួបជុំជាមួយប្តីនៅជ្រៃអូរញ៉ោ" ។ អ៊ំស្រីមិនជឿ គាត់ក៏និយាយបន្តថា" អត់ទេ! បងនិយាយកុហក់ខ្ញុំទៀតហើយ ខ្ញុំដឹងថាប្តីរបស់ខ្ញុំស្លាប់ហើយ ខ្ញុំមានទោសអី កុំយកខ្ញុំទៅអី" ។ ប្តីរបស់អ៊ំស្រី ត្រូវពួកប្រធានសហករណ៍បញ្ឆោតយកទៅសម្លាប់រួចទៅហើយកាលពីខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦ ដោយយកឡេសថា ឲ្យទៅដឹកជញ្ជូនឡាន៉ពីសហករណ៍ ។ ទីបំផុតប្តីរបស់គាត់ត្រូវស្លាប់ដោយគ្មានដំណឹង ។ ដោយមិនអាចប្រកែកបានមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ៉ោបានទទួលស្វាគមន៍អ៊ំស្រី ប្រាក់ គឺឲ្យស្នាក់នៅជាមួយក្រុមគ្រួសារដទៃជាច្រើនទៀតពេញថេរវេលានៃការកាន់អំណាចរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ១៩៧៥-៧៩ ។

មិនត្រឹមតែទទួលឲ្យចូលតែគ្រួសារអ្នករងគ្រោះដោយ "បដិវត្តន៍កម្មេច" ប៉ុណ្ណោះទេ មន្ទីរសន្តិសុខនេះមានទទួលយកមនុស្សពីតំបន់២៥ បូករួមទាំងទាហានពីភូមិភាគបូព៌ាផងដែលកាលនោះត្រូវបានចោទថា ក្បត់ហ្នឹងអង្គការបក្ស ។ ប្រាក់ សារិន ប្រាប់ថានៅឆ្នាំ១៩៨២ កាលនោះគាត់ជានគរបាលឃុំ ។ គាត់រួមជាមួយមន្ត្រីថ្នាក់ឃុំ ស្រុកជាច្រើនរូបទៀតបានទៅគាស់រណ្តៅសាកសពជាច្រើនកន្លែងជុំវិញបរិវេណមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ៉ោ ។ ពេលនោះគាត់បានឃើញទាំងស្រស់ៗនូវខោអាវទាហានពណ៌ត្រួយចេកដែលស្រោបខ្លួនសាកសព ដែលមានចំនួនរាប់រយនាក់ ។ គាត់ស្គាល់ច្បាស់ថា នេះជាខោអាវទាហានភូមិភាគបូព៌ា ។ លោកយាយ

ណាប់ បញ្ជាក់ថាបានឃើញពួកខ្មែរក្រហមដឹកមនុស្សមកទាំងឡានៗចូលមៅកាន់ជ្រៃអូរញ៉ៅ ប៉ុន្តែក្រោយមៅ មិនដែលឃើញពួកទាំងនោះឡើយ ។ ទាហានជាច្រើន ត្រូវបានលោកយាយរាយការណ៍ថា ដឹកម្តងពី៥ទៅ៦ ឡានចូលមៅ ហើយឃើញតែសំបកឡានទទេរចេញទៅវិញ ។ រំលងមួយថ្ងៃ ឬពីរថ្ងៃគឺមានដឹកមៅម្តង ។ ប្រជាជនថ្មីដែលដឹកយកមៅទាំងឡានៗដែរនោះ ក៏មិនដែលរស់នៅបានយូរដែរ ។ នេះជាសំដីរបស់យាយ ណាប់ ។ ពេលណាបាត់ប្រជាជនទាំងនោះ មួយសន្ទុះក្រោយមៅគឺពិតជាមានយកខោអាវយកមៅចែកឲ្យអ្នក ទោសហើយ ។ សាក្សីម្នាក់បានប្រាប់ថា ខោអាវទាំងនោះគឺជាខោអាវអ្នកដែលស្លាប់ទៅថ្មីៗ ។

មនុស្សម្នាក់ៗនៅជ្រៃអូរញ៉ៅ សុទ្ធតែបានទទួលការងារយ៉ាងច្រើនមកធ្វើតែក្នុងរយៈពេលមួយថ្ងៃ ។ មាស លាភនិយាយទាំងហួសចិត្តថា“បន្ទាប់ពីគេយកខ្ញុំមៅភ្នំជ្រៃអូរញ៉ៅមកគេប្រើខ្ញុំខ្លាំងជាងនៅអីក្រៅទៀត ។ ខ្ញុំគេឲ្យភ្ជួរស្រែពីម៉ោង៣ភ្លឺដល់ម៉ោង១២ថ្ងៃត្រង់បានឲ្យឈប់ ។ ភ្ជួរហើយហ្នឹងគេអត់ឲ្យឈប់ទេគេឲ្យឃ្វាលគោ ម្នាក់៣នឹមទៀត ។ ឃ្វាលគោ៣នឹមហើយ ម៉ោង៣ចាប់ភ្ជួរទៀត ។ អាសល់ពីនោះ អ្នកអត់ឃ្វាលគោនឹងគេឲ្យ ទៅឆ្ការព្រៃ” ។ ការងារនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ៉ៅ ត្រូវបានបែងចែកជា កម្លាំងទី១ ទី២ ទី៣....ទៀត ។ អ្នកទោសណាដែលមានកម្លាំងខ្លាំង ត្រូវចូលទៅក្នុងកម្លាំងទី១ អ្នកបន្ទាប់គឺទី២ ហើយអ្នកខ្សោយបំផុត ដូច យាយៗ ត្រូវស្ថិតនៅក្នុងកងមើលចៅ ឬមើលក្មេងតូចៗដែលម្តាយត្រូវទៅធ្វើការឆ្ងាយៗពីកន្លែង ។ ជួល កាលក៏ខ្មែរក្រហមប្រើឲ្យទៅធ្វើស្រែ វែកដីដែរ ។ អ៊ំស្រីប្រាក់ គី ស្ថិតក្នុងកងដកស្ទូង វែកដី លើកទំនប់ ជីក ប្រឡាយ ឬជីកស្រះ...។ កូនខ្ចីរបស់គាត់ត្រូវយកទៅឲ្យយាយៗ ជាអ្នកមើលថែ ។ ពេលល្ងាច ឬយប់ម៉ោង ៨ ម៉ោង៩ បានគាត់ទៅយកកូនពីយាយៗ មកឲ្យបៅដេក ។ ការងារមិនកំណត់ថាយប់ ឬថ្ងៃឡើយ ។ កាលណាខែភ្លឺ កងនារី យុវជនត្រូវទៅធ្វើការទាំងយប់តាមផែនការដាក់ចុះពីគណៈកង ។ បងស្រី មាស រុំ អាយុ ៣៨ ឆ្នាំ រស់នៅភូមិព្រៃខ្ពង ឃុំវាល និយាយទាំងអស់សំណើចថា“ជួនកាលពួកខ្ញុំវែកដី ប្រណាំងគ្នា ដើម្បីហូបឆ្អែត” ។ គ្មានមធ្យោបាយណាមួយអាចឲ្យបងស្រី និងអ្នកឯទៀតហូបបានឆ្អែតឡើយ ។ លើកលែង តែថ្ងៃទី១០ និងទី២០ ជារៀងរាល់ខែដែលអាចហូបឆ្អែតបាន ។ ជំទប់ទី២ឃុំវាលបានពន្យល់ថាឲ្យតែដល់ថ្ងៃ ទី១០និងទី២០គឺពួកខ្មែរក្រហមវាបន្ធូរបន្ថយច្រើនដល់ការជួបជុំសាច់ញាតិ បងប្អូន ប្តី ប្រពន្ធដែលនៅក្នុង បរិវេណគុកប៉ុណ្ណោះ ។ ការហូបចុកគឺបានឆ្អែតល្មម ដែរ ។

មានសហករណ៍ចំនួន៦ជាចំណុះរបស់មន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ៉ៅ ។ សហករណ៍ទាំងនេះសង់ជារោងវែងៗ ដែលផ្ទុកមនុស្សជាច្រើនពាន់នាក់ ។ ប៉ុន្តែសុទ្ធតែមានការបែងចែកតាមប្រភេទកម្លាំង ។ តាមសហករណ៍មួយៗ គឺមានមន្ទីរពេទ្យមួយសម្រាប់ព្យាបាល ។ លោកយាយណាប់បានប្រាប់ថា ពេទ្យនេះអាចព្យាបាលបានតែ ប្រភេទជម្ងឺធូន់ៗប៉ុណ្ណោះ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ មនុស្សស្លាប់មានជារៀងរាល់ថ្ងៃដោយសារតែឈឺនិង អត់បាយ ។ អ្នកជិតខាងយាយណាប់ បានស្លាប់ដោយសារជម្ងឺ ។ អ្នករួមការងារជាមួយបងស្រីមាស រុំបាន

ស្លាប់ដោយសារឃ្លានខ្លាំងពេក ។ បងស្រី រុំបាននិយាយថា "ខ្ញុំបានជួបប្រទះមនុស្សស្លាប់ក្បែរខ្លួនពីរ បីដង ដូចជាឈ្មោះ ថុល ម្នាក់ទៀតឈ្មោះ ម៉ាប់ និងម្នាក់ទៀតភ្លេចឈ្មោះ" ។

ទិដ្ឋភាពសម្លាប់មនុស្សទាំងកណ្តាលថ្ងៃ ខ្មោចស្លាប់ក្បែរខ្លួនទាំងកណ្តាលអាធ្រាតមិនត្រឹមធ្វើឲ្យមនុស្សមានវ័យ៤០ឆ្នាំដូចមីងគី លែងខ្លាចខ្មោច សូម្បីតែក្មេងស្រីអាយុទើប១៣ឆ្នាំដូចរុំ លាភ និងសារឿនក៏នឹកមិនឃើញរឿងខ្លាចខ្មោចអាបដែរ ។ រុំ រំឭកថា "ដំបូងខ្ញុំភ័យយំរាល់យប់ ដល់យូរៗទៅធម្មតា បើយប់ណាក៏មានងាប់ យូរទៅដូចជារស់នៅជាមួយខ្មោចទៅហើយ ។ ក្នុងក្រុមកុមារី យប់ណាក៏មានងាប់ដែរព្រោះពេលយើងវិលត្រឡប់មកពីធ្វើការវិញហេវហត់ ឈឺរងា ខ្លួនទទឹកជោគ ហើយនាំគ្នាចូលដេកអត់មានមុងភួយអ្វីទាំងអស់ ។ ព្រលឹមឡើងពេលមេកង មកដាស់ឲ្យងើបឡើងទៅធ្វើការខ្លះរឹងស្តូកងាប់បាត់ទៅហើយ" ។

បញ្ហានយោបាយមិនត្រូវបានបញ្ចុះបញ្ចូលដល់អ្នកទោសចាស់ៗឡើយ មានតែការប្រជុំការងារម្តងម្កាលប៉ុណ្ណោះពីប្រធាន និងអនុប្រធានគុក គឺតាខុន និងតាបែន ។ ប៉ុន្តែមានកើតឡើងខ្លះនូវការបញ្ចុះបញ្ចូលផ្នែកមនោគមវិជ្ជាចំពោះកុមារ ។ អង្គប្រជុំក្នុងក្រុមកុមារវិញ តាមអតីតអ្នកទោសក្នុងសហករណ៍កុមារឲ្យដឹងថាការប្រជុំម្តងៗគឺនិយាយតែអំពីការបំពាក់បំប៉នកុមារឲ្យខំធ្វើការងារឲ្យស្រឡាញ់អង្គការបដិវត្ត ឲ្យមានចិត្តដាច់ខាត ។ ដូចសារឿន រំឭកអំពីការបំពាក់បំប៉នមនោគមន៍វិជ្ជារបស់ប្រធានក្រុមកុមារ ក្នុងអង្គប្រជុំក្រុមកុមារនៅខាងជើងភ្នំជ្រៃអូញ្ចេថា" រ៉ា ប្រធានក្រុមខ្ញុំថ្ងៃមួយគាត់ប្រជុំណែនាំកុមារ យើងឲ្យខំធ្វើការបម្រើអង្គការព្រោះយើងជាកូនរបស់អង្គការ ។ កុមារត្រូវតែដាច់ខាត មិនត្រូវស្តាយស្រណោះអាឡោះ អាល័យអ្វីទាំងអស់ ។ ឪពុកម្តាយយើងធ្វើខុសដូច្នេះត្រូវតែស្លាប់ ហើយយើងក៏ត្រូវតែហ៊ានសម្លាប់ឪពុកម្តាយយើងដែរ" ។ ពេលនិយាយចប់ រ៉ា សួរកុមារក្នុងអង្គប្រជុំថា"មើលមិត្តយើងណាខ្លះហ៊ានសម្លាប់ឪពុកម្តាយ? បើហ៊ានត្រូវលើកដៃ" ។ ពេលនោះទាំងខ្ញុំទាំងគេលើកដៃទាំងអស់គ្នា" ។

ក្រៅពីនេះទៅមានការប្រជុំជារៀងរាល់ថ្ងៃពីសំណាក់ប្រធានកងហា ប្រធានកងរយ ឬ ប្រធានក្រុមជាមួយកូនក្រុមរបស់ខ្លួនដែលជាអ្នកទោសដូចគ្នា ។ គួរ រំលឹកដែរថាប្រធានកងហា រយ ឬប្រធានក្រុមសុទ្ធសឹងតែជាអ្នកទោសដែលកសាងខ្លួនបានល្អតាមមាគ៌ា របស់អង្គការកាលនោះ ។ ពួកទាំងនោះត្រូវបានតំឡើងឋានៈឲ្យដោយប្រធានគុក ពេលដែលអ្នកទោសនោះ ក្លាយជាមនុស្សគួរឲ្យទុកចិត្ត ។ យាយណាប់ រំឭកថា "ពួកគេសុទ្ធតែកសាងខ្លួនបានហើយ បានឡើងជាប្រធាននោះ" ។ ការប្រជុំរបស់ប្រធានក្រុម ប្រធានកងហា កងរយគឺកើតមានជារៀងរាល់ល្ងាចពេលបាយហើយ ។ មាស លាភ បានឲ្យដឹងថា" ប្រជុំរាល់ថ្ងៃ ។ គេប្រជុំថាឲ្យយើងខំធ្វើការ ។ មេគេធំៗ គឺប្រធានក្រុមហ្នឹងអ្នក បើកអង្គប្រជុំ ។ មុនដំបូងថ្ងៃនឹងប្រជុំប្រធានក្រុម ស្អែកប្រធានកងហា ប្រធានកងរយវិលមៅក្រុមតូចៗវិញ ទៀតអត់ទំនេរទេវិលរហូត" ។ បើអ៊ំស្រីប្រាក់ គី និងយាយ អ៊ំ ណាប់បានបញ្ជាក់ថា ពេលប្រជុំម្តងៗ ឮ តែពាក្យ "ស្លាប់" ជាប់តែហ្នឹងមាត់ ។ ឧទាហរណ៍ដូចមេកងគេថា "ឲ្យនាំគ្នាខំធ្វើការ ប្រយត្ន័ស្លាប់" "កុំឲ្យលួចគេ ប្រយត្ន័ស្លាប់"... ។ ដូចសម្តី

តាបែននិយាយកាលបើកអង្គប្រជុំ ហើយត្រូវយាយណាប់ចាប់អារម្មណ៍លើកមកនិយាយថា "បែន និយាយពេលប្រជុំឲ្យប្រយត្ន័ខ្លួន ឥឡូវដល់ពេលចម្រាញ់ ដូចអង្ករអញ្ចឹងគឺយើង ចម្រាញ់យកតែដើម យកតែអាល្អ អាចុងមិនយកទេ គ្រវាត់ចោលហើយ" ។

វិន័យនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ្ញៅពិតជាពិបាកប្រណិបត្តតាមណាស់ ។ មូលហេតុអត់ឃ្លាន ធ្វើឲ្យមនុស្សយ៉ាងច្រើនសន្ទឹកសន្ធាប់នៅជ្រៃអូរញ្ញៅស្លាប់ជាបន្តបន្ទាប់ ហើយក៏រិតតែធ្វើឲ្យមនុស្សបេះលួច ហ៊ានល្មើសនឹងច្បាប់ដែលបានដាក់ចុះ ។នេះក៏ជាបញ្ហាមួយធ្វើឲ្យមនុស្សដែលជាអ្នកទោសគុកជ្រៃអូរញ្ញៅស្លាប់អស់ជាច្រើនដែរ ។ អ្នកទោសម្នាក់ត្រូវបានស្លាប់ដោយសារតែរើសកូនកង្កែបមួយនៅពេលដែលខ្លួនកំពុងតែភ្ជួររាស់ ។ យាយណាប់រំឭកថា "កាលនោះខ្ញុំអាណិតតានោះណាស់ ខ្ញុំឃើញពួកកងឈ្លបចាប់វ៉ៃគាត់នឹងគល់ឫស្សី ហើយបណ្តើរគាត់យកទៅបាត់ទៅ ។ ខ្ញុំភ័យខ្លាំងណាស់ ខ្ញុំមិនហ៊ានលួចបេះបោចអ៊ីបន្តិចទេ ខ្លាចស្លាប់ណាស់" ។ លោកពូប្រាក់ សារិន បានអធិប្បាយយ៉ាងក្បោះក្បាយថា "បន្ទុកនៃការទទួលខុសត្រូវក្នុងការសម្លាប់មនុស្សនៅភូមិភាគនិរតីគឺយើងពិបាកនិយាយណាស់ បើយើងនិយាយឲ្យចំទៅថា សម័យនោះបើចង់សម្លាប់ ឬមិនចង់សម្លាប់មិនចាំបាច់សុំយោបល់ពីថ្នាក់លើទេ គឺថាវាមានទៅហើយ យើងនិយាយអញ្ចេះទៅចុះ គឺគេមានសិទ្ធិទៅហើយ កម្មាភិបាលមួយៗ សម្លាប់មនុស្សដូចសម្លាប់កូនកង្កែបមួយ វ៉ៃដោះចោលក៏មាន ។ តែសិទ្ធិអាហ្នឹងមូលហេតុថាអ្នកឯងចង់សម្លាប់ ឬមិនចង់សម្លាប់ ថ្នាក់លើមិនគាបសង្កត់ មិនយកទោសទេ" ។ ប្រហែលមកពីដូចសំដីខាងលើនេះហើយ បានជាអ្នកទោសខ្លះដែលនៅរស់ស៊ូទ្រាំគោរពបញ្ជាទាំងទឹកភ្នែក ដើម្បីថែរក្សាអាយុជីវិតឲ្យបានវែង ។ ចំណែកអ្នកដែលបានស្លាប់ទៅគឺត្រូវអូសយ៉ាងទីណាត់ទីណែងយកទៅកប់ចោល ។ តាមការរបស់បងស្រី មាស រុំថា ចំនួនអ្នកទោសដែលស្លាប់ដោយជម្ងឺ និង អត់បាយ មានចំនួនស្មើរតែស្មើគ្នានឹងអ្នកដែលត្រូវយកទៅសម្លាប់ ។ ប្រាក់ សារីន ប្រាប់ថា ពេលគាត់ចូលរួមគាស់រណ្តៅសាកសព គាត់សង្កេតឃើញថា មានលលាដ៏ក្បាលខ្លះមានផុង ប្រេះស្រាំ ឬបែកតែម្តង ។ នេះគាត់បានសន្និដ្ឋានថា ពិតជាអ្នកទោសដែលត្រូវយកមកវ៉ៃសម្លាប់ហើយ ។ សាកសពរបៀបនេះមានច្រើនណាស់ រហូតដល់រាប់រយឯណោះ ។ ចំណែកសាកសពខ្លះទៀត គឺមានទ្រង់ទ្រាយនៅល្អទាំងអស់ ។ កន្លែងដែលកប់សាកសព គឺស្ថិតនៅចម្ងាយប្រហែលជាងពីរគីឡូម៉ែត្រពីមន្ទីរសន្តិសុខ ដូចជានៅ ព្រៃស្តេច ព្រៃខ្ទុង វត្តចំបា៉....។

ក្រោយបែកឆ្នាំ១៩៧៩ មានភាគតិចណាស់ដែលបានរួចរស់ជីវិតចេញពីពិភពខ្មៅងងិតជ្រៃអូរញ្ញៅ ។ អ្នកដែលនៅរស់ទាំងនោះ ម្នាក់ៗសុទ្ធតែមានបាត់សមាជិកគ្រួសាររបស់ខ្លួនអស់ស្ទើរតែទាំងអស់ ។ មាស លាភ និងប្អូនស្រីបង្កើត មាស រុំ បានរ៉ាយរ៉ាប់ទាំងអួលដើមកថា ពួកគាត់បានបាត់បង់ម្តាយជាទីស្រឡាញ់នៅពេលដែលអង្គការចាប់ម្តាយនិងកូនពីរនាក់ទៅដាក់នៅគុកជ្រៃអូរញ្ញៅ បន្ទាប់ ពីពីរខែនៃការចាប់ខ្លួនឪពុករបស់គាត់យកទៅកម្ទេច ។ មីងសុន បានឲ្យដឹងថា"ជីវិតកូនស្រីពៅអាយុ៥ឆ្នាំរបស់គាត់ម្នាក់បានស្លាប់យ៉ាងវេទនាបំផុតនៅជ្រៃអូរញ្ញៅ" ។ គួររំឭកដែរថានៅឆ្នាំ១៩៧៧ មីងសុន រួមនឹងមនុស្ស១៧នាក់ផ្សេងទៀតក្នុង

ភូមិភ្នំតូច ឃុំសូភី ស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវត្រូវបានចាប់ខ្លួន ហើយបញ្ជូនតាមរទេះគោ២ទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខភ្នំជ្រែអូញ៉ៃ ។ មីងសុន រំឭកអំពីមូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួនពួកគាត់តាមការប្រាប់របស់ប្រធានភូមិថា "ដោយសារយើងទាំងអស់គ្នាបានរៀបការក្លាយជាប្រពន្ធ និងកូនខ្មាំងរបស់អង្គការ" ។ មីងគី បានស្លាប់កូនអស់ប្រាំនាក់នៅជ្រែអូរញ៉ៃតែក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ បូករួមទាំងប្តីមួយទៀតដែលត្រូវអង្គការកម្ទេចកាលពីខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦គឺចំពេលដែលគាត់កំពង់មានផ្ទៃពោះ៣ខែ ។

អតីតឃាតករដៃឆើតខ្មែរកាត់ចិន កាំង ហ្កេច អៀវ ហៅឌុច គណៈមន្ទីរ ស-២១ឬគុកទួលស្លែងក្នុងបទសម្ភាសន៍ជាមួយលោក ណេត ថៃយ័រ បានបកអាក្រាតអំពើ សម្លាប់ប្រជាជនភូមិភាគនិរតីរបស់តាម៉ុកនៅភ្នំជ្រែអូញ៉ៃថា "ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់តាម៉ុក អ្នកទោសក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខភូមិភាគនិរតីនៅភ្នំជ្រែអូញ៉ៃជាច្រើនត្រូវបានសម្លាប់ដោយគ្មានការសួរនាំអ្វីទាំងអស់" ។ កស្សិណនេះត្រូវបានបញ្ជាក់កាន់តែច្បាស់ថែមទៀតនូវចំនួនសាកសពដែលគាស់បានក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០ ដោយក្រុមស្រាវជ្រាវនៃរបបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។ សារិន ដែលបានចូលរួមគាស់រណ្តៅសាកសពក្នុងឆ្នាំ១៩៨២ បានបញ្ជាក់ថា "ទីតាំងសម្លាប់អ្នកទោសរាប់ម៉ឺននាក់មាននៅពីរកន្លែងធំៗគឺក្នុងភូមិព្រះស្តេច និងភូមិព្រៃខ្នុង ។

ស្ត្រី និងកុមាររាប់ម៉ឺននាក់ត្រូវបាត់ស្លាប់បង់ជីវិតនៅមន្ទីរសន្តិសុខភ្នំជ្រែអូញ៉ៃ ដែលបង្កើតឡើងដោយភូមិភាគ ។ ស្ត្រី និងកុមារដែលសល់ពីស្លាប់ក្លាយជាស្ត្រីមេម៉ាយ និងក្មេងកំព្រា ។ យាយណាប់ សព្វថ្ងៃរស់នៅតែម្នាក់ឯង គាត់ធ្វើការងារគ្រប់បែបយ៉ាងតាំងពីភ្ជួររាស់ ដកស្ទូង និងការងារក្នុងផ្ទះ ។ ក្រៅពីវាលស្រែ និងក្នុងផ្ទះយាយណាប់ គ្មានអារម្មណ៍ចង់ដើរទៅណាមកណាឡើយ ។ យាយណាប់ ប្រាប់ហេតុផលថា "ខ្ញុំនឹកតូចចិត្ត ខ្លួនមានតែមួយ គ្មានឪពុកម្តាយប្តីសឺ កូនចៅនៅជាមួយដូចគេ" ។ យាយណាប់ បានបញ្ជាក់ពីចិត្តស្មោះរបស់គាត់ទាំងទឹកភ្នែករហាម និងសំឡេងអួលដើមកថា "ពេលណាធ្វើដំណើរ កាត់ភ្នំជ្រែអូញ៉ៃម្តងៗខ្ញុំតែងស្រមៃឃើញមនុស្សម្នាក្នុងសម្លៀកបំពាក់ខ្មៅ រូបរាងស្គមស្គាំង ប្រឹងដើរសំដៅទៅធ្វើការងារ ។ អ្នកខ្លះត្រូវចាប់វៃធ្វើបាប និងសម្លាប់ ។ ព្រៃកភូមិដើងភ្នំជាកន្លែង ដែលខ្មែរក្រហមកំណត់ព្រំប្រទល់មន្ទីរសន្តិសុខជ្រែអូញ៉ៃ ។ព្រែកនេះធ្វើឲ្យខ្ញុំចាំមិនភ្លេចអំពីម្តាយរបស់ខ្ញុំ ។ពេលដែលខ្ញុំត្រូវចាប់ខ្លួនហើយបញ្ជូនមកភ្នំជ្រែអូញ៉ៃម្តាយខ្ញុំរត់តាមជូនដំណើរខ្ញុំ មកដល់ព្រែកនេះ ហើយគាត់ក្បង់ទឹកលប់មុខឲ្យខ្ញុំ រួចគាត់និយាយថា "កូនស្រីម្តាយ កូនបែកចេញ ពីម្តាយហើយ តែកូនអត់អីទេ ខំថែខ្លួនផង" ។ ពេលនឹកខ្ញុំ ម្តាយខ្ញុំតែងតែមកឈរនៅមាត់ព្រែកនេះឈរសម្លឹង និងចង់ចូលទៅរកខ្ញុំនៅខាងក្នុង ប៉ុន្តែគាត់មិនអាចចូលទៅរកខ្ញុំ បានឡើយ" ។

ស្នាដៃសម្លាប់រង្គាលរបស់តាម៉ុកក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខភូមិភាគនិរតីនៅភ្នំជ្រែអូញ៉ៃ បានរួមចំណែកធ្វើឲ្យតាម៉ុកក្លាយជាជនឈានមុខក្នុងចលនាបុព្វហេតុបម្រើមាគ៌ាបដិវត្តន៍ក្រហមឆ្អិនឆ្អៅរបស់ខ្មែរក្រហម ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ។ ផ្ទុយមកវិញស្នាដៃរបស់ជនឈានមុខមហាលោតផ្លោះ មហាអស្ចារ្យរូបនេះបានធ្វើឲ្យ

ស្ត្រី និងកុមារជាប្រពន្ធ និងកូនរបស់បុរសដែលខ្មែរក្រហមចោទថា ក្បត់រាប់ម៉ឺននាក់បាត់បង់ជីវិត ហើយស្ត្រី និងកុមារមួយចំនួនដែលសល់ពីស្លាប់ បាននឹងកំពុងទទួលរងនូវការលំបាកវេទនា និងឈឺចាប់គ្មានថ្ងៃបំភ្លេច ។

ទីតាំងសម្លាប់ព្រៃស្តេច **លេខកូដភូមិសាស្ត្រៈ ០៥០៣០៤**

ទីតាំងសម្លាប់ព្រៃស្តេច ស្ថិតនៅក្នុងភូមិព្រៃស្តេច ឃុំវាល ស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ហើយស្ថិតនៅចំនុចខ្សែស្រប N 11º 20' 31:11" និងរយៈទទឹង E 104º 43' 20:25" តាមការកំណត់នៃម៉ាស៊ីនកត់ត្រាភូមិសាស្ត្រតាមផ្កាយរណប ។ អ្នកទោសជាច្រើនដែលយកមកពីមន្ទីរសន្តិសុខជ្រៃអូរញ្ញោ ត្រូវបានយកមកសម្លាប់ទាំងឡានៗនៅព្រៃស្តេចនេះ ។ លោកតា សាយ អេង អាយុ៧២ឆ្នាំ បានប្រាប់ថា គាត់ជាអ្នកគាស់រណ្តៅសាកសពនៅភូមិព្រៃស្តេចកាលពីឆ្នាំ១៩៨០ ។ លោកតាបន្តថា ការគាស់នេះគឺដើម្បីរកមាស និងគ្រឿងអលង្ការផ្សេងៗដែលនៅជាប់នឹងខ្លួនសាកសព ។ សាកសពខ្លះមិនទាន់រលួយទេ ហើយមានចំនួនច្រើនណាស់ ។ គាត់ថារណ្តៅដែលគាស់បានមានចំនួនប្រហែល២០រណ្តៅ ហើយមានឆ្អឹងលលាដ៏ក្បាលចំនួនប្រហែលជា៦០០លលាដ៏ក្បាល ។ អ្នកមីងអោម ផល្លីនិយាយថា ពេលគាស់រណ្តៅខ្មោច អ្នកស្រុកស្ទើរតែនៅមិនបាន ព្រោះស្អុយពេក ប៉ុន្តែអ្នកជីកនៅតែបន្តជីក ដើម្បីរកមាស ។ អ្នកមីងបន្តថា សាកសពដែលបានស្លាប់នៅទីនេះ(ព្រៃស្តេច) ស្ទើរតែទាំងអស់ សុទ្ធតែយកមកពីគុកជ្រៃអូរញ្ញោ ។